

УДК 330.8:304

**А. В. Рибчук,**

д. е. н., професор, професор кафедри математики та економіки,  
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка  
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0377-7881>

**В. І. Зінкевич,**

к. с.-г. н., доцент, завідувач відділення економічних та природничих наук,  
КЗ ЛОР "Дрогобицький фаховий коледж нафти і газу"  
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1004-1685>

**М. З. Грабовенська,**

викладач першої категорії,  
КЗ ЛОР "Дрогобицький фаховий коледж нафти і газу"  
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-2663-7411>

**О. С. Лехкар,**

викладач вищої категорії,  
КЗ ЛОР "Дрогобицький фаховий коледж нафти і газу"  
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1517-150X>

DOI: 10.32702/2306-6792.2026.9.162

## **АЛГОРИТМ МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**A. Rybchuk,**

Doctor of Economic Sciences, Professor,  
Professor of the Department of Mathematics and Economics, Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobych  
V. Zinkevich,

PhD in Agricultural Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Economic and Natural Sciences,  
KZ LOR "Drohobych Professional College of Oil and Gas"

**M. Grabovenska,**

First Category Teacher, ENT College "Drohobych Professional College of Oil and Gas"

**O. Lekhkar,**

Highest Category Teacher, ENT College  
"Drohobych Professional College of Oil and Gas"

### **ALGORITHM FOR MODELING THE ECONOMIC EFFICIENCY OF THE FUNCTIONING OF THE AGRICULTURAL SECTOR IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES**

У статті досліджується економічна ефективність аграрного сектору України в умовах євроінтеграційних процесів та глобальної конкуренції, оскільки аграрний сектор є ключовим елементом економіки України, забезпечуючи продовольчу безпеку, зайнятість населення та значну частку експортних надходжень. Запропоновано алгоритм моделювання економічної ефективності аграрного виробництва з урахуванням економічних, соціальних та екологічних аспектів, а також впливу інституційних і зовнішніх факторів. Проаналізовано сучасні методи оцінювання ефективності, включно з економіко-математичними, імітаційними, економетричними та багатокритеріальними моделями.

ми, та визначено їхнє застосування для прогнозування врожайності, оптимізації витрат, оцінки ризиків і підвищення конкурентоспроможності продукції. Встановлено, що інтеграція аграрного сектору у світові ринки, впровадження інновацій, цифровізація виробництва та розвиток кооперації між підприємствами формують передумови для підвищення ефективності та стійкості галузі. Розглянуто ключові фактори росту ефективності — технологічні, економічні, інституційні, екологічні та зовнішньоекономічні — та запропоновано комплекс заходів для їхнього впровадження: модернізація виробництва, розвиток цифрових платформ, підвищення кваліфікації кадрів, стимулювання екологічно чистого виробництва та розширення доступу до міжнародних ринків. Підкреслено, що моделювання формує надійну аналітичну основу для прийняття обґрунтованих і своєчасних управлінських рішень на різних рівнях господарювання, що дозволяє досягати інтегральної ефективності функціонування аграрного сектору, враховуючи економічні, технологічні та організаційні аспекти його розвитку. Доведено, що в сучасних умовах господарювання особливої актуальності набуває необхідність системного підвищення конкурентоспроможності агробізнесу України через впровадження інноваційних технологій, удосконалення управлінських підходів, розвиток інфраструктури, зміцнення інституційного середовища та позиціонування на європейському ринку.

The article studies the economic efficiency of the agricultural sector of Ukraine in the context of European integration processes and global competition, since the agricultural sector is a key element of the Ukrainian economy, ensuring food security, employment of the population and a significant share of export revenues. An algorithm for modeling the economic efficiency of agricultural production is proposed, taking into account economic, social and environmental aspects, as well as the influence of institutional and external factors. Modern methods of assessing efficiency are analyzed, including economic and mathematical, simulation, econometric and multi-criteria models, and their application for predicting yields, optimizing costs, assessing risks and increasing the competitiveness of products is determined. It is established that the integration of the agricultural sector into world markets, the introduction of innovations, the digitalization of production and the development of cooperation between enterprises form the prerequisites for increasing the efficiency and sustainability of the industry. The key factors of efficiency growth — technological, economic, institutional, environmental and foreign economic — are considered and a set of measures for their implementation is proposed: modernization of production, development of digital platforms, improvement of personnel qualifications, stimulation of environmentally friendly production and expansion of access to international markets. It is emphasized that modeling forms a reliable analytical basis for making informed and timely management decisions at different levels of management, which allows achieving integrated efficiency of the functioning of the agricultural sector, taking into account the economic, technological and organizational aspects of its development. It is proved that in modern economic conditions, the need for a systematic increase in the competitiveness of Ukrainian agribusiness through the introduction of innovative technologies, improvement of management approaches, development of infrastructure, strengthening of the institutional environment and positioning in the European market is of particular relevance.

*Ключові слова: економічна ефективність, аграрний сектор України, моніторинг, євроінтеграція, глобальна конкуренція, моделювання ефективності, економіко-математичні методи, стійкий розвиток, інституційні та зовнішні фактори.*

*Key words: economic efficiency, agricultural sector of Ukraine, monitoring, European integration, global competition, efficiency modeling, economic and mathematical methods, sustainable development, institutional and external factors.*

## ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Аграрний сектор відіграє ключову роль у функціонуванні національної економіки України, забезпечуючи продовольчу безпеку, зайнятість населення та значну частку експортних надходжень. Він виступає не лише базовою складовою господарського комплексу, але й важливим фактором соціально-економічної стабільності, розвитку сільських територій та збереження демографічного потенціалу країни. Висока частка аграрної продукції в структурі зовнішньої торгівлі підкреслює стратегічне значення галузі для зміцнення позицій України на світових ринках. У сучасних умовах євроінтеграційних трансформацій, що супро-

воджуються адаптацією до стандартів Європейського Союзу, гармонізацією нормативно-правової бази та підвищенням вимог до якості й безпечності продукції, посилюється необхідність підвищення ефективності функціонування аграрного сектору. Це зумовлює актуальність дослідження методів і моделей оцінки економічної ефективності, здатних враховувати нові виклики та можливості. Особливого значення набуває розробка комплексних підходів до оцінювання, які поєднують економічні, екологічні та соціальні критерії, забезпечують об'єктивність управлінських рішень та сприяють підвищенню конкурентоспроможності аграрних підприємств.

## АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Інструментарій моделювання економічної ефективності функціонування аграрного сектора в умовах євроінтеграційних процесів завжди був у полі зору дослідників, оскільки аграрний сектор традиційно відіграє стратегічну роль в економіці України, забезпечуючи продовольчу безпеку держави, формуючи значну частку експортного потенціалу та виступаючи важливим джерелом валютних надходжень. В умовах євроінтеграційних процесів актуальність такого інструментарію зумовлюється необхідністю адаптації національного агропромисловництва до стандартів Європейського Союзу, підвищення конкурентоспроможності продукції, оптимізації використання ресурсів і врахування ризиків, пов'язаних із трансформацією ринкового середовища. Тому, імперативи застосування сучасних підходів до моделювання економічної ефективності ґрунтовно досліджують відомі українські учені — Ю. Бездушна [6], С. Василішин [5], О. Волошина [6], В. Волощук [1], Я. Гадзоло [2], С. Газуда [3], В. Галан [4], В. Жук [5], В. Замлинський [7], І. Згара [8], Т. Зінчук [9], Н. Канцедал [12], О. Ковальчук [9], О. Коритний [10], М. Крутько [11], Ю. Лузан [2], М. Мартіянова [7], Ю. Неид [5], Нежид [6], С. Осик [7], М. Палій [12], А. Самойлова [4], Т. Усюк [9] та інші.

## ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є дослідження теоретичних аспектів моделювання економічної ефективності аграрного сектору в умовах євроінтеграції.

## ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Економічна ефективність аграрного виробництва є складною, багатогранною та динамічною категорією, яка відображає співвідношення між отриманими результатами господарської діяльності та витратами матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Вона характеризує здатність агропідприємств забезпечувати максимальний обсяг виробництва продукції високої якості за мінімальних витрат, а також формувати стабільний фінансовий результат у довгостроковій перспективі. Оцінка економічної ефективності здійснюється через систему взаємопов'язаних показників, серед яких ключове місце займають продуктивність праці, рентабельність виробництва, фондівдача, собівартість і рівень витрат на одиницю продукції, оборотність капіталу та

інші індикатори, що надають змогу комплексно оцінити результативність діяльності аграрних підприємств [3].

Особливістю аграрного сектору є його значна залежність від природно-кліматичних умов, а виробництво в сільському господарстві має виражений сезонний характер, що впливає на нерівномірність використання ресурсів і надходження доходів протягом року. Високий рівень ризиків, пов'язаних із коливанням цін на продукцію, змінами ринкової кон'юнктури, політичною та економічною нестабільністю, додатково ускладнює процес забезпечення ефективності. У зв'язку з цим оцінка ефективності аграрного виробництва повинна враховувати не лише суто економічні показники, але й екологічні та соціальні аспекти функціонування галузі. Зокрема, екологічна складова передбачає раціональне використання природних ресурсів, збереження родючості ґрунтів, мінімізацію негативного впливу на довкілля, впровадження ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій. Соціальний аспект ефективності полягає у забезпеченні зайнятості сільського населення, підвищенні рівня життя, розвитку соціальної інфраструктури сільських територій, формуванні безпечних умов праці та підтримці соціальної стабільності [5].

В умовах євроінтеграційних процесів особливої актуальності набуває впровадження принципів сталого розвитку, які передбачають досягнення гармонійного балансу між економічною вигодою, екологічною безпекою та соціальною відповідальністю. Це вимагає від аграрних підприємств адаптації до сучасних стандартів якості продукції, екологічних норм, інноваційних технологій виробництва та управління. Тому, традиційне розуміння економічної ефективності трансформується у більш широке та комплексне поняття — інтегральну ефективність, що охоплює сукупність економічних, екологічних і соціальних результатів діяльності та відображає здатність аграрного сектору до сталого розвитку в довгостроковій перспективі [1, с. 26].

Євроінтеграційні процеси передбачають глибоку трансформацію економічної, правової та інституційної системи держави, зокрема через адаптацію національного законодавства до норм і вимог Європейського Союзу. Це включає імплементацію європейських директив і регламентів, гармонізацію стандартів у різних галузях, а також забезпечення прозорості та ефективності державного управління. Важливим аспектом є впровадження сучасних стандартів якості та безпеки продукції, що сприяє

підвищенню довіри споживачів і відкриває доступ до внутрішнього ринку ЄС. Одночасно відбувається реформування системи державної підтримки з орієнтацією на ринкові механізми, а також розвиток інституційного середовища, яке забезпечує стабільність, прогнозованість і конкурентність економіки.

Основними напрямками трансформацій є [8, с. 44]:

по-перше, гармонізація аграрної політики відповідно до принципів Спільної аграрної політики ЄС, що передбачає ефективний розподіл ресурсів, підтримку фермерів та розвиток сільських територій;

впровадження стандартів якості та сертифікації, включаючи системи контролю безпечності харчових продуктів, що відповідають міжнародним і європейським вимогам [9, с. 58];

по-друге, розвиток інфраструктури аграрного ринку, зокрема логістики, зберігання, транспортування та цифрових платформ торгівлі;

по-третє, підвищення конкурентоспроможності продукції через модернізацію виробництва, інновації та підвищення ефективності використання ресурсів;

по-четверте, екологізація виробництва, що передбачає впровадження сталих практик, зменшення негативного впливу на довкілля та дотримання екологічних стандартів.

У результаті такі зміни формують нові можливості для економічного розвитку, зокрема розширення ринків збуту, інтеграцію в європейські ланцюги доданої вартості та залучення іноземних інвестицій. Водночас вони супроводжуються певними викликами, серед яких — необхідність значних фінансових витрат на адаптацію виробництва, приведення стандартів

у відповідність до вимог ЄС, а також посилення конкуренції як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках. Ефективне подолання цих викликів потребує злагодженої взаємодії держави, бізнесу та суспільства, а також стратегічного бачення довгострокового розвитку [10, с. 53].

Необхідність моделювання економічної ефективності аграрного сектору зумовлена сукупністю взаємопов'язаних факторів (див. табл. 1), які визначають складність і динамічність сучасного сільського господарства [6, с. 52]:

а) аграрний сектор функціонує в умовах високої невизначеності, пов'язаної з природно-кліматичними чинниками, коливаннями врожайності, змінами цін на продукцію та ресурси. Моделювання дозволяє враховувати ці ризики та прогнозувати можливі сценарії розвитку, що є критично важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень;

б) зростає потреба в раціональному використанні обмежених ресурсів — землі, води, трудових і фінансових ресурсів. Економічні моделі допомагають оптимізувати структуру виробництва, визначати найбільш ефективні напрями спеціалізації та мінімізувати витрати при збереженні або підвищенні рівня продуктивності;

в) інтеграція аграрного сектору у світові ринки підсилює конкуренцію та залежність від зовнішніх факторів. Моделювання економічної ефективності дає змогу оцінити конкурентоспроможність продукції, адаптуватися до змін кон'юнктури ринку та формувати стратегії розвитку, орієнтовані на експорт і підвищення доданої вартості.

Окрім того, впровадження інновацій і но-

**Таблиця 1. Інструменти моделювання ефективності аграрного сектору України**

| № | Інструмент моделювання       | Суть методу                                                          | Основне призначення                                                             | Конкретні моделі                                                                                                                                                                   |
|---|------------------------------|----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | Економіко-математичні моделі | Лінійне та нелінійне програмування                                   | Оптимізація використання ресурсів і визначення ефективної структури виробництва | Модель лінійного програмування (LP); Модель цілочисельного програмування (ILP); Модель нелінійного програмування (NLP); Модель оптимального розміщення культур; Транспортна модель |
| 2 | Імітаційне моделювання       | Створення сценаріїв розвитку з урахуванням невизначеності та ризиків | Аналіз впливу різних факторів і прогнозування результатів у нестабільних умовах | Монте-Карло моделювання; Системна динаміка (System Dynamics); Агент-орієнтовані моделі (Agent-Based Models, ABM); Дискретно-подієве моделювання (Discrete Event Simulation)        |
| 3 | Економетричні моделі         | Аналіз статистичних залежностей між економічними показниками         | Прогнозування майбутніх результатів і оцінка впливу факторів                    | Регресійні моделі (лінійна, множинна); Моделі часових рядів (ARIMA, SARIMA); Панельні моделі (Fixed Effects, Random Effects); VAR/VECM моделі                                      |
| 4 | Багатокритеріальні моделі    | Врахування кількох критеріїв (економічних, екологічних, соціальних)  | Комплексна оцінка ефективності з урахуванням різних аспектів розвитку           | Метод аналізу ієрархій (AHP); Метод TOPSIS; ELECTRE; PROMETHEE; Data Envelopment Analysis (DEA)                                                                                    |

Джерело: розроблено авторами на основі [5; 6; 7].

вітніх технологій (precision farming, цифровізація, автоматизація) потребує економічного обґрунтування. За допомогою моделей можна оцінити доцільність інвестицій, строки окупності та вплив технологічних змін на загальну ефективність виробництва. Не менш важливим є екологічний аспект: сучасне сільське господарство повинно забезпечувати не лише економічні результати, але й сталий розвиток. Моделювання дозволяє поєднати економічні та екологічні показники, оцінити вплив виробництва на довкілля та сформувати більш збалансовану аграрну політику [5].

Вибір конкретної моделі визначається сукупністю взаємопов'язаних чинників, серед яких ключову роль відіграють поставлені цілі — прогнозування врожайності, оптимізація витрат чи оцінка ризиків), рівень та якість доступних даних (їх повнота, достовірність, часовий горизонт і деталізація), а також специфічні особливості аграрного підприємства або регіону, включаючи природно-кліматичні умови, структуру виробництва, технологічний рівень, організаційні підходи до управління та економічне середовище функціонування (див. табл. 2). Окрім того, важливим є врахування наявних ресурсів для реалізації моделі (фінансових, технічних і кадрових), що в сукупності зумовлює доцільність застосування тієї чи іншої моделі в конкретних умовах.

У контексті євроінтеграції особливого значення набувають інституційні та зовнішні фактори [12, с. 232], які визначають здатність аграрного сектору адаптуватися до нових умов функціонування, зокрема до вимог єдиного ринку, регуляторних стандартів і конкурентного середовища Європейського Союзу. До інституційних чинників належать ефективність державного управління, стабільність нормативно-правової бази, рівень розвитку інфраструктури підтримки аграрного виробництва, а також прозорість і передбачуваність політики у сфері сільського господарства. Водночас зовнішні фактори охоплюють динаміку світових аграрних ринків, зміну торго-

вельних режимів, доступ до міжнародних фінансових ресурсів, вплив глобальних кліматичних викликів та інтеграцію у міжнародні виробничо-збутові ланцюги. Сукупна дія цих чинників формує передумови для модернізації аграрного сектору, підвищення його конкурентоспроможності, впровадження інноваційних технологій та забезпечення сталого розвитку в умовах поглиблення економічної інтеграції [11, с. 104].

Для підвищення економічної ефективності аграрного сектору в умовах євроінтеграції доцільно здійснювати комплекс заходів, спрямованих на модернізацію виробництва, підвищення конкурентоспроможності та інтеграцію в європейські ринки. Основні напрями можуть включати [4, с. 109]:

1. Впровадження інноваційних технологій. Сучасне аграрне виробництво потребує застосування високопродуктивних сортів та гібридів рослин, ефективних систем зрошення, автоматизованих технологій обробки ґрунту та збору врожаю. Інноваційні технології дозволяють зменшити втрати продукції, підвищити її якість і, як наслідок, економічну віддачу.

2. Розвиток цифровізації аграрного виробництва [7, с. 21]. Використання цифрових рішень, таких як системи точного землеробства, агрономічні дрони, платформи моніторингу ґрунту та кліматичних умов, дозволяє оптимізувати витрати на ресурси, підвищити ефективність планування посівів і прогнозування врожайності, а також своєчасно реагувати на ризики, пов'язані з погодними умовами та шкідниками.

3. Підвищення кваліфікації кадрів. У сучасних умовах конкуренції успіх агробізнесу багато в чому залежить від компетентності персоналу. Проведення тренінгів, освітніх програм та обміну досвідом з європейськими партнерами сприяє формуванню професійного підходу до управління виробництвом, впровадження інновацій та дотримання стандартів безпеки та якості продукції.

**Таблиця 2. Фактори зростання ефективності функціонування аграрного сектору в умовах євроінтеграційних процесів**

| Група факторів | Складові факторів                               | Вплив на ефективність аграрного сектору                                     |
|----------------|-------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|
| Виробничі      | Технології, рівень механізації, якість ресурсів | Визначають продуктивність праці, обсяги виробництва та якість продукції     |
| Економічні     | Ціни, податки, доступ до фінансування           | Впливають на прибутковість, інвестиційну активність і стабільність розвитку |
| Інституційні   | Державна політика, правове середовище           | Формують правила функціонування ринку та рівень підтримки сектору           |
| Зовнішні       | Міжнародна конкуренція, експортні можливості    | Визначають конкурентоспроможність та доступ до зовнішніх ринків             |
| Екологічні     | Стан ґрунтів, кліматичні зміни                  | Впливають на довгострокову продуктивність і сталість виробництва            |

Джерело: розроблено авторами на основі [1; 3; 11].

4. Удосконалення системи державної підтримки. Державні програми, спрямовані на субсидування, страхування врожаю, кредитування та податкові пільги для агровиробників, мають адаптуватися до умов європейського ринку. Важливо забезпечити прозорість механізмів підтримки та стимулювати інвестиції у модернізацію виробництва та розвиток інфраструктури.

5. Стимулювання екологічно чистого виробництва. Підвищення попиту на органічну продукцію на європейських ринках відкриває нові можливості для експорту. Для цього необхідно впроваджувати практики раціонального використання добрив і пестицидів, відновлювати родючість ґрунтів, застосовувати системи переробки відходів та енергоефективні технології.

6. Розширення доступу до міжнародних ринків. Інтеграція у європейський та світовий ринок передбачає відповідність продукції міжнародним стандартам якості та безпеки, налагодження логістичних ланцюгів, активну участь у виставках та ярмарках, а також укладання прямих контрактів із закордонними партнерами.

Особливу роль у підвищенні ефективності аграрного сектору відіграє розвиток кооперації та інтеграції між виробниками [2, с. 13]. Спільна діяльність дозволяє зменшувати виробничі та логістичні витрати, оптимізувати закупівлю матеріалів, забезпечувати стабільні обсяги продукції для експорту та підвищувати конкурентоспроможність на національному та міжнародному рівнях. Кооперація сприяє також спільним інвестиціям у сучасні технології, обміну знаннями та впровадженню сучасних стандартів виробництва. Комплексне впровадження цих заходів створює передумови для сталого розвитку аграрного сектору, підвищення його ефективності та інтеграції українського агробізнесу у європейський економічний простір.

### **ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ**

Таким чином, моделювання економічної ефективності функціонування аграрного сектору виступає ключовим інструментом забезпечення його сталого розвитку, особливо в умовах динамічних євроінтеграційних трансформацій. Сучасні методи моделювання, включаючи економіко-математичні, статистичні та

інформаційні підходи, дозволяють не лише кількісно оцінювати результати діяльності агропідприємств, але й прогнозувати їхні перспективи, аналізувати ризики та ефективно планувати ресурсні потоки. Це відкриває можливості для прийняття більш обґрунтованих управлінських рішень, що враховують широкий спектр зовнішніх і внутрішніх факторів впливу.

Євроінтеграційні процеси створюють для українського аграрного сектору як нові перспективи, так і серйозні виклики. Розширення доступу до європейських ринків, впровадження сучасних технологій та підвищення стандартів якості продуктів харчування відкривають значні можливості для економічного зростання. Водночас ці процеси висувають високі вимоги до ефективності виробництва, конкурентоспроможності та адаптивності підприємств. У цьому контексті особливого значення набуває комплексний підхід до оцінки ефективності, який поєднує економічні показники з екологічними та соціальними аспектами. Такий підхід дозволяє забезпечити не лише прибутковість, але й довгострокову сталість аграрного сектору, зменшення негативного впливу на навколишнє середовище та підвищення рівня життя сільських громад. Для досягнення цих цілей необхідне активне впровадження інноваційних підходів до моделювання, таких як цифрові платформи управління, прогнозні аналітичні системи та методи "великих даних". Це сприятиме підвищенню продуктивності, оптимізації ресурсів та адаптації до змін на ринку та в політичному середовищі. У результаті, розвиток аграрного сектору України буде не лише економічно ефективним, але й соціально та екологічно збалансованим, що забезпечить його успішну інтеграцію у європейський економічний простір та зміцнення позицій на глобальному ринку.

### **Література:**

1. Волощук К.Б., Волощук В.Р., Ілаш О.М. Розвиток аграрного сектора економіки України в умовах євроінтеграції. Інноваційна економіка. 2025. № 3. С. 23—32.
2. Гадзало Я. М., Лузан Ю. Я. Розвиток аграрного сектору економіки України в умовах євроінтеграції. Економіка АПК. 2021. № 8. С. 6—17.
3. Газуда С. Розвиток партнерських відносин суб'єктів аграрних регіонів в умовах євроінтеграції. Економіка та суспільство. 2024. Випуск № 61.

4. Галан В.О., Самойлова А.Р. Євроінтеграція аграрного сектора України: виклики та перспективи виконання зобов'язань. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. 2025. Випуск 89: частина 4. С. 107—113.

5. Жук В. М., Васи́шин С. І., Неид Ю. С. Моделі аграрного устрою та аграрної політики: компаративний аналіз українського і світового досвіду та можливості його використання. Економіка та суспільство. 2025. Випуск # 73.

6. Жук В., Бездушна Ю., Васи́шин С., Нежид Ю., Волошина О. Теоретико-прикладні основи моделювання аграрного устрою і державної аграрної політики. Економіка України. 2024. № 11. С. 46—73.

7. Замлинський В. А., Жук Н. А., Осик С. В., Мартіянова М. П. Сучасна бізнес-діагностика: цифрова зрілість та відновлення екосистем. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Том 8. № 3. С. 18—25.

8. Згара І. Державні механізми реалізації євроінтеграції аграрного сектору України. Економічний простір. 2025. Вип. 198. С. 42—46.

9. Зінчук Т., Ковальчук О., Усюк Т. Модернізаційна парадигма європейської політики сільського розвитку: інституційний підхід, виклики, перспективи. Економіка України. 2024. № 8 (753). С. 51—76.

10. Коритний О.Г. Особливості аграрної політики ЄС: можливості для України. Науковий вісник Полісся, 2020. № 2 (21). С. 52—56.

11. Крутько М.А. Агропромислова інтеграція як засіб підвищення конкурентоспроможності галузі. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти. Львів-Дубляни: ЛНАУ, 2019. Ч. 2. С. 103—106.

12. Палій М.О., Канцедаль Н.А. Інституційна та економічна готовність аграрного сектору України до інтеграції в Європейський Союз: сучасний стан і стратегічні перспективи. Економічний простір. 2025. № 202, С. 230—236.

#### References:

1. Voloshchuk, K. Voloshchuk, V. Ilash O. (2025), "Development of the agricultural sector of the economy of Ukraine in the context of European integration", *Innovative Economy*, vol. 3, pp. 23—32.

2. Hadzalo, Ya. and Luzan, Yu. (2021), "Development of the agricultural sector of the economy of Ukraine in the context of European integration",

*Economics of the Agricultural Industry*, vol. 8, pp. 6—17.

3. Gazuda, S. (2024), "Development of partnership relations between subjects of agrarian regions in the context of European integration", *Economy and society*, vol. 61.

4. Galan, V. and Samoilova, A. (2025), "European integration of the agricultural sector of Ukraine: challenges and prospects for fulfilling obligations", *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. LAW Series*, vol. 89, pp. 107—113.

5. Zhuk, V. Vasylyshyn, S. and Neid, Yu. (2025), "Models of the agrarian system and agrarian policy: a comparative analysis of Ukrainian and world experience and the possibilities of its use", *Economy and society*, vol. 73.

6. Zhuk, V. Bezdushna, Yu. Vasylyshyn, S. Nezhyd, Yu. and Voloshyna, O. (2024), "Theoretical and applied foundations of modeling the agrarian system and state agrarian policy", *Economy of Ukraine*, vol. 89, pp. 46—73.

7. Zamlynsky, V. Zhuk, N. Osyk, S. and Martiyanova, M. P. (2023), "Modern business diagnostics: digital maturity and ecosystem restoration", *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, vol. 8, pp. 18—25.

8. Zgara, I. (2025), "State mechanisms for implementing the European integration of the agricultural sector of Ukraine", *Economic space*, vol. 198, pp. 42—46.

9. Zinchuk, T. Kovalchuk, O. and Usyuk, T. (2024), "Modernization paradigm of European rural development policy: institutional approach, challenges, prospects", *Economy of Ukraine*, vol. № 8 (753), pp. 51—76.

10. Korytny O. (2024), "Features of EU agricultural policy: opportunities for Ukraine", *Scientific Bulletin of Polissya*, vol. 2 (21), pp. 52—56.

11. Krutko, M. (2019), "Agro-industrial integration as a means of increasing the competitiveness of the industry", *Current problems of modern business: accounting, financial and management aspects*. Lviv-Dublyany: LNAU, vol. 2, pp. 103—106.

12. Paliy, M. and Kantsedal, N. (2025), "Institutional and economic readiness of the agricultural sector of Ukraine for integration into the European Union: current state and strategic prospects", *Economic space*. vol. 202, pp. 230—236.

*Отримано редакцією журналу / Received: 23.04.26*

*Прорецензовано / Revised: 01.05.26*

*Дата публікації / Published: 12.05.26*